

Нацыянальны інстытут адукацыі

Факультатыўныя заняткі

Г. М. Валочка, В. У. Зелянко, І. Л. Бурак

Беларуская мова 10–11 класы

Практыкум па арфаграфіі і пунктуацыі

Дапаможнік для вучняў

АВЕРСЭВ

УДК 811.161.3(075.3=161.3=161.1)
ББК 81.2Бей-922
В15

Серыя заснавана ў 2010 годзе

Валочка, Г. М.
В15 Беларуская мова. 10–11 класы. Практыкум па арфаграфіі і пунктуацыі : дапам. для вучняў агульнаадукац. устаноў з беларус. і рус. мовамі навучання / Г. М. Валочка, В. У. Зелянко, І. Л. Бурак. — Мінск : НІА ; Аверсэв, 2010. — 188 с. — (Факультатыўныя заняткі).

ISBN 978-985-465-756-1 (НІА)

ISBN 978-985-529-586-1 (Аверсэв)

Дапаможнік прызначаны для выкарыстання на факультатыўных занятках у 10–11 класах. Змешчаны ў кнізе тэарэтычны і практычны матэрыял забяспечвае замацаванне і сістэматызацыю ведаў, уменняў і навыкаў вучняў, засваенне імі змен у напісанні некаторых слоў у адпаведнасці з новай рэдакцыяй «Правіл беларускай арфаграфіі і пунктуацыі».

Значная частка дыдактычнага матэрыялу падаецца ў рубрыках «Правільнасць маўлення», «Мова і нацыянальная культура», «Мова ў дыялогу культур» і інш., накіраваных на развіццё моўнай, камунікатыўнай і лінгвакультуралагічнай кампетэнцыі вучняў.

УДК 811.161.3(075.3=161.3=161.1)
ББК 81.2Бей-922

ISBN 978-985-465-756-1 (НІА)
ISBN 978-985-529-586-1 (Аверсэв)

© НМУ «Нацыянальны інстытут адукацыі», 2010
© Афармленне. ТДА «Аверсэв», 2010

ЗМЕСТ

Практыкум па арфаграфіі. 10—11 класы	3
Уводзіны	5
Прынцыпы беларускай арфаграфіі (правапісу)	5
Правапіс галосных	8
Правапіс галосных <i>о, э, а</i>	8
Правапіс галосных <i>е, ё, я</i>	11
Правапіс галосных <i>о, э, а, е, ё, я</i> ў складаных словах	13
Правапіс спалучэнняў галосных <i>іё (ыё), ія (ыя), іе (ые),</i> <i>іо (іа), ео (еа), эо (эа)</i> у іншамойных словах	16
Правапіс прыстаўных галосных <i>і, а</i>	19
Правапіс літар <i>і, ы, й</i>	20
Правапіс зычных	23
Правапіс і вымаўленне звонкіх і глухіх, шыпячых і свісцячых зычных	23
Правапіс <i>д і дз, т і ц</i>	26
Правапіс падоўжаных зычных	29
Правапіс некаторых спалучэнняў зычных	32
Правапіс прыстаўных і ўстаўных літар <i>в, г</i>	33
Правапіс літар <i>у, ў</i>	36
Правапіс мяккага знака і апострафа	38
Змякчальны мяккі знак як сродак абазначэння мяккасці папярэдняга зычнага	38
Правапіс раздзяляльнага мяккага знака і апострафа	40
Ужыванне вялікай і малой літар	42
Правапіс назоўнікаў	48
Напісанне складаных назоўнікаў разам і праз злучок	48
Правапіс суфіксаў назоўнікаў	51
Нарматыўнае ўжыванне склонавых форм назоўнікаў першага скланення	54
Нарматыўнае ўжыванне склонавых форм назоўнікаў другога скланення	55
Нарматыўнае ўжыванне склонавых форм назоўнікаў трэцяга скланення	59
Нарматыўнае ўжыванне склонавых форм рознаскла- няльных назоўнікаў	61
Нарматыўнае ўжыванне склонавых форм назоўнікаў множнага ліку	63

Правапіс прыметнікаў	64
Напісанне складаных прыметнікаў разам і праз злучок	64
Правапіс суфіксаў прыметнікаў	67
Нарматыўнае ўжыванне склонавых форм прыметнікаў	69
Правапіс лічэбнікаў	72
Нарматыўнае ўжыванне склонавых форм колькасных, парадкавых, зборных, дробавых лічэбнікаў	72
Нарматыўная пабудова колькасна-іменных спалучэнняў	75
Правапіс займеннікаў	77
Нарматыўная пабудова словазлучэнняў і сказаў са склонавымі формамі займеннікаў	77
Правапіс дзеясловаў	80
Правапіс суфіксаў дзеясловаў	80
Нарматыўнае ўжыванне асабовых дзеясловаў I і II спра- жэння, рознаспрагальных дзеясловаў. Ужыванне і пра- вапіс дзеясловаў загаднага ладу	81
Правапіс суфіксаў дзеепрыметнікаў і дзеепрыслоўяў	86
Нарматыўнае ўжыванне дзеепрыметнікаў і дзеепры- слоўяў	89
Правапіс прыслоўяў	90
Напісанне прыслоўяў разам і праз злучок. Правапіс бліз- кіх да прыслоўяў спалучэнняў назоўнікаў, прыметнікаў, займеннікаў, лічэбнікаў з прыназоўнікамі	90
Правапіс службовых часцін мовы	94
Правапіс асобна, разам, праз злучок прыназоўнікаў, злучнікаў, часціц	94
Значэнне часціц <i>не</i> і <i>ні</i>	96
Правапіс <i>не</i> (<i>ня</i>), <i>ні</i> з рознымі часціцамі мовы	98
Правілы пераносу слоў	100
Падагульненне вывучанага	101
Практыкум па пунктуацыі. 11 клас.	105
Уводзіны	107
Знакі прыпынку ў канцы сказа	113
Працяжнік паміж дзейнікам і выказнікам	117
Працяжнік у няпоўным сказе	121
Знакі прыпынку пры аднародных членах сказа	124
Знакі прыпынку пры зваротку	130
Знакі прыпынку пры пабочных словах, словазлучэннях і сказах	133

Знакі прыпынку пры словах-сказах.....	137
Знакі прыпынку пры адасобленых членах сказа.....	138
Адасобленыя азначэнні.....	138
Адасобленыя прыдаткі.....	142
Адасобленыя дапаўненні.....	145
Адасобленыя акалічнасці.....	147
Адасобленыя ўдакладняльныя акалічнасці.....	150
Знакі прыпынку пры параўнальных зваротах.....	153
Знакі прыпынку паміж прэдыкатыўнымі часткамі складаназлучаных сказаў.....	157
Знакі прыпынку паміж прэдыкатыўнымі часткамі складаназалежных сказаў.....	160
Знакі прыпынку паміж прэдыкатыўнымі часткамі бяззлучнікавых складаных сказаў.....	165
Знакі прыпынку паміж прэдыкатыўнымі часткамі складаных сказаў з рознымі відамі сувязі.....	170
Знакі прыпынку ў сказах з чужой мовай.....	175
Падагульненне вывучанага.....	181
Слоўнік.....	184
Літаратура.....	185

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ